

SAMHÄLLS-
VETENSKAPLIGA
FAKULTETEN

UTVECKLINGSPLAN

Diarienummer
STYR 2021/2410

2023-02-02

Fakultetsstyrelsen

Utvecklingsplan för forskarutbildning i sociologi och socialantropologi, vid Sociologiska institutionen, Lunds universitet

Bakgrund

Under våren 2022 utvärderades forskarutbildningarna i sociologi och socialantropologi. I sakkunniggruppen ingick Linda Soneryd, professor i sociologi vid Göteborgs universitet (ordförande), Vanessa May, professor i sociologi vid University of Manchester, samt Staffan Appelgren, docent i socialantropologi vid Göteborgs universitet.

Utvärderingen grundar sig på en självvärdering med tillhörande dokumentation, ett platsbesök (17 maj 2022) och en rapport från sakkunniggruppen. Vi har också haft ett återkopplingsmöte med ordföranden för sakkunniggruppen, fakultetsledning och institutionsledning (prefekt och studierektor för forskarutbildning).

Sakkunniggruppens rapport har presenterats och diskuterats på ett institutionsinternat (augusti 2022) där alla kollegor från båda avdelningar var samlade, samt på institutionens FU-kollegium och i doktorandmötet. Därtill har utkast till denna utvecklingsplan presenterats och diskuterats i, samt även godkänts av institutionens ledningsgrupp, på FU-kollegiet, på doktorandmötet, samt i institutionsstyrelsen.

Medlemmarna av bedömargruppen var mycket imponerade av Sociologiska institutionens forskarutbildningar och framhöll att den höll ”high quality in all respects”. Institutionens rika internationella forskningsmiljö och många fora för intellektuellt utbyte och kollegialt stöd identifierades som särskilt gynnsamma för forskarutbildningen. Den höga kvaliteten på handledning och doktorandkurser framhölls, liksom utbildningarnas tydliga strukturer i form av avhandlingsseminarier och andra stöttande strukturer på vägen mot doktorstiteln. Därtill berömdes institutionens höga grad av självreflexivitet och vilja att identifiera och ta tag i problem under vägens gång.

En annan styrka identifierades i institutionens härbärgerande av två ämnen – sociologi och socialantropologi – men i relation till detta såg man även vissa problem i balansen dem emellan, något som diskuterades mer ingående i de konkreta åtgärdsförslagen, och som vi återkommer till nedan. Därtill såg man utmaningar i uppföljning av doktorandernas utveckling och lärandemål och även i relation till undervisningsmöjligheter för doktorander, särskilt i relation till språkbakgrund.

Konkreta åtgärder

Utifrån de tre utmaningar som bedömarna identifierade formulerades sju rekommendationer till konkreta åtgärder. Vi redogör nedan för dessa, samt för vilka åtgärder vi avser vidta för att bemöta dem.

Uppföljning av doktorandernas utveckling och lärandemål

Bedömargruppen framhöll vikten av en gedigen process för uppföljning av doktorandernas utveckling, så problem kan upptäckas och avhjälpas i tid. Man uttryckte dock även en medvetenhet kring att denna typ av process kan medföra risk i form av mer administrativt arbete som kan upplevas betungande och även ”kontrollerande” av doktoranden, handledare och studierektor för forskarutbildning.

Bedömarens förslag på åtgärder:

- 1) Institutionen ska överväga om det kan vara behjälpligt med årliga obligatoriska planeringsmöten med doktoranden, handledaren samt eventuellt även studierektor för forskarutbildning. Syftet med mötet skulle vara att följa upp doktorandens progression, i relation till vad som angetts i ISP – både genom utvärdering av vad som gjorts och vad som planeras för nästföljande år.
- 2) Institutionen ska fortsätta sitt redan pågående arbete med att följa upp problem relaterade till pandemin.
- 3) Institutionen ska försöka hitta mer pro-aktiva former för att identifiera potentiella problem i doktorandernas situation, framförallt genom att försöka se till att alla doktorander deltar i medarbetarsamtal.
- 4) Institutionen bör finna välfungerande strukturer för intern bedömning av slutseminariemanus, och här föreslås starkare strukturer för att tillgodose att den interna betygsnämndsledamoten får god tid på sig att bedöma doktorandens manus, förslagsvis minst en månad.

Institutionens åtgärdsförslag:

Institutionens diskussioner om dessa åtgärdsförslag har varit konstruktiva och vi har följande förslag på åtgärder:

- 1) Studierektor för forskarutbildning kommer betona vikten av planeringsmöten kring ISP för FU-kollegiet. Årliga möten kring detta sker redan, då ISP-systemet påminner handledare och doktorand om att det är dags för revidering, ett år efter senast införda ändringen. Ett problem är att denna tidpunkt är olika för alla doktorander, på grund av att ändringar införts vid olika tidpunkter (särskilt efter covid-pandemin). Frågan om det går att förbättra systemet har ställts till Fakultetsledningen (i Kvalitetsdialogen) och till exempel göra så den årliga revisionen kan ske vid samma tidpunkt. Detta skulle underlätta

för samtliga inblandade att schemalägga planeringssamtal. I januari 2023 kommer ett försök att ”omstarta” samtliga aktiva doktoranders ISP göras, för att på så sätt se till att revideringar sker vid samma tidpunkt. Vi menar dock att det inte är nödvändigt att införa årliga möten med doktorand och handledare där även studierektor för FU deltar. Det finns redan i nuläget goda rutiner som garanterar studierektors insyn i doktorandernas progression, dels genom de årliga medarbetarsamtalen, dels i formella möten med handledare i FU-kollegiet (som sammanträder sex ggr/år) samt i studierektors tillgänglighet för möten i händelse att problem uppstår, vilket upplevs fungera väl.

Ansvarig: Studierektor för forskarutbildning, handledare.

Tidsplanering: Pågående.

- 2) Institutionen är uppmärksam på kvardröjande – eller nyuppkomna – negativa konsekvenser av pandemin för doktoranders arbete.

Ansvarig: Studierektor för forskarutbildning, handledare.

Tidsplanering: Pågående.

- 3) Under det år som föregick utvärderingen deltog majoriteten av doktoranderna i medarbetarsamtal, men ett fåtal uteblev. Därav påtalade institutionen detta som ett potentiellt problem i självvärderingen. Detta år (2022) deltog samtliga anställda doktorander i medarbetarsamtal. Därtill kontaktade och träffade studierektor doktorander som nyligen avslutat sina tjänster men som ännu inte disputerat, för mer informella samtal. Vi bedömer det som låg risk att doktoranderna inte deltar i medarbetarsamtal, och avser därför inte vidta några särskilda åtgärder för detta i nuläget. Studierektor avser också fortsätta hålla kontakt med doktorander vars tjänst gått ut.

Ansvarig: Studierektor för forskarutbildning.

Tidsplanering: Pågående.

- 4) Institutionen anser att bedömargruppens förslag om minst en månads bedömningstid för den interna betygsnämndsledamoten är bra och avser implementera detta. Frågan har diskuterats i FU-kollegiet, samt i doktorandmötet, med mål att detta ska inkluderas i våra redan existerande riktlinjer för slutseminarium, tryckmöten och disputation.

Ansvarig: Studierektor för forskarutbildning.

Tidsplanering: Frågan diskuteras på FU-kollegium och i doktorandmötet, och nya riktlinjer tas fram, under hösten 2022.

Undervisningsmöjligheter för doktorander

Bedömargruppen framhöll vikten av undervisningserfarenhet för doktoranders framtida akademiska karriärer. Man ansåg att institutionen, tack vare sitt stora undervisningsuppdrag, erbjuder många möjligheter för doktorander att delta i undervisning och skaffa sig viktiga erfarenheter. Samtidigt såg man behov av att bemöta den skillnad som finns mellan doktoranders undervisningsmöjligheter i relation till språkkunskaper.

Bedömargruppens förslag på åtgärder:

- 1) Överväga att återinföra eller stärka rutiner kring mentorskap för doktorander när de introduceras och deltar i undervisning.

Institutionens åtgärdsförslag:

- 1) Vi avser återinföra undervisningsmentorer. Diskussionen om hur detta bäst görs har påbörjats på institutionens internat och kommer fortsätta under det kommande året. Därtill, och särskilt för att motverka risken av tudelning av undervisningsuppgifter mellan svensk- och engelskspråkiga doktorander, ska årliga individuella planeringsmöten erbjudas med doktorander och studierektorerna för grundutbildning. Studierektor för forskarutbildning följer redan nu upp frågan

om erfarenheter och önskemål om undervisning i medarbetarsamtalen.

Ansvarig: Studierektor för forskarutbildning samt studierektorerna för grundutbildning ansvarar för utveckling av mentorsverksamhet, samt att diskutera doktorandernas undervisning i planeringssamtal (studierektor GU) samt i medarbetarsamtal (studierektor FU).

Tidsplanering: Frågan diskuteras vidare på FU-kollegium och i doktorandmötet under hösten 2022. Ramarna för mentorsverksamhet utformas under våren 2023 och sätts igång hösten 2023. Studierektorerna för GU återupptog individuella planeringsmöten för doktoranders undervisning under hösten 2022.

Relationen mellan sociologi och socialantropologi

Bedömggruppen identifierade skillnaderna i storlek och ekonomi mellan ämnena sociologi och socialantropologi som en utmaning, samtidigt som den ser potential för att stärka samverkan.

Bedömggruppens förslag på åtgärder:

- 1) Institutionen bör formulera en tydlig vision kring hur man vill att relationen mellan de två ämnena ska se ut i framtiden. Man bör ställa sig frågor som huruvida man vill få en ”kritisk massa” av doktorander i socialantropologi i framtiden, och hur man i så fall kan uppnå det? Samma frågor bör även ställas i relation till forskarutbildningen i sociologi. Man bör utifrån denna vision se över de rekryteringar – av seniora forskare så väl som doktorander – man vill göra i framtiden.

Institutionens åtgärdsförslag:

- 1) Frågan är prioriterad. Institutionen är enig om att ämnet socialantropologi behöver utvecklas och växa för bättre balans, som kan leda till positiv utveckling och förstärkning av båda ämnen. Möjligheter till samverkan, särskilt inom

forskarutbildning, bedöms vara mycket god, inte minst som framgångsrikt samarbete idag redan sker i kandidat- och mastersprogrammen, och även i institutionens olika forskarmiljöer och -seminarier. Vi ser ytterligare möjligheter, mer specifikt i relation till forskarutbildningen, till att

- a. Sociologer och antropologer handleder doktorander tillsammans.
- b. Utvecklande av gemensamma doktorandkurser.
- c. Förstärkning av kursutbudet i socialantropologi, både i form av läskurser och i samarbeten med andra socialantropologiska institutioner i Sverige och Danmark (liknande den modell som finns i sociologiämnet).
- d. Doktorander i socialantropologi ska ingå i samma grupper och samma seminarier som sociologens doktorander (särskilt doktorandmötet och Avhandling-på-gång). Därtill är frågan om rekrytering central och sedan självvärderingen skrevs har en ny professor rekryterats i socialantropologi (1 juni 2022).
Institutionsledningen har även för avsikt att utlysa två doktorandtjänster i socialantropologi i december 2022, med antagning till programmet september 2023.

Ansvarig: För utveckling av kurser, handledning samt inlemmande av socialantropologiska doktorander i institutionens arbete ansvarar studierektor för forskarutbildning, i nära samarbete med avdelningen för socialantropologi (framför allt den nytillträdde professorn). För rekryteringsfrågor ansvarar prefekt.

Tidsplanering: Processen med att anta doktorander i socialantropologi påbörjas december 2022. I samband med detta görs en översyn av kursutbudet, ett arbete som förväntas pågå under våren 2023 (samt vara fortlöpande framåt och anpassas till de behov som uppstår i doktorandernas projekt,

på motsvarande sätt som är fallet med forskarutbildningen i sociologi).

Sammanfattande kommentar

Utöver dessa tre utmaningar och åtgärdsförslag så formulerar bedömargruppen även en avslutande och mer övergripande rekommendation till institutionen: att göra anställdas arbetsbörda, och vikten av att inte öka denna, till en prioriterad fråga. De framhåller att utvärderingar som dessa ofta tenderar att leda till en mängd förslag på åtgärder som leder till merarbete för de anställda, vilket kan motverka en positiv utveckling för verksamheten. De noterar att Sociologiska institutionen redan arbetar med detta för ögonen och vill understryka sitt stöd i detta arbete.

Utvärderingen av forskarutbildningen i sociologi och socialantropologi har varit en lärorik process. Vi noterar med glädje att mycket av det arbete vi gjort kring utbildningarna det senaste decenniet har stärkt oss, och att vi kan erbjuda våra doktorander en högkvalitativ, spännande och givande utbildning som gör dem väl förberedda för arbetslivet efter. Vi ser goda möjligheter att utvecklas vidare genom de åtgärdsförslag som bedömargruppen gett och ser fram emot att ytterligare förbättra våra utbildningar.